

Személyi lap

az 1975. évi XXVI. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra beküldött pályamunkához.

A pályázó neve és foglalkozása: *Kelei Balázsné n. Pintér Anna bedolgozó*

A beküldött pályamunka címe: *Szántódpusztai elbeszélések. Vallomások a múltból.*

A gyűjtés helye, ideje és egyéb körülményei: *Szántód 1978-79. Beszélgetés az adatközlővel.*

A feldolgozott témakörben olvasott forrásmunkák:

A pályázatban felhasznált irodalmi forrásmunkák:

Adatközlők: *ő. n. Horváth Jánosné az. Tamás Teréz 72 éves Szántódi n. 14. n. női kath - volt Szántód pusztai lakos és Major Lajos az. 78 éves volt gardasági család Szántód - Szántódi n. 7 n.*

Részt vett-e más pályázaton a benyújtott pályamunka: *nem*

További gyűjtési, pályázati tervek:

Balaton-i betyár dalok gyűjtése. Munkás és ünnepnapok fotói a pusztán.

Kelt: *Szántód 1979. jún. 20.*

aláírás: *Kelei Balázsné*
lakáscíme: *8622 Szántód - Somogy Hárfa n. 5. n.*

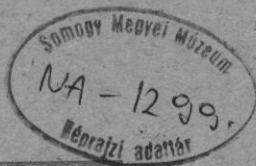
Somogy m.

4208

20-40

Pályázat

Szántód pusztái
elbeszélések.
Vallomások a multiról.
Szelei Balázsné
Szántód-Somos Hársf u 5. sz.

Somogy megye
1979

(1979. évi pályázat)

4208

Prántoid pusztai
albeszélés. —

Vallomások a multról.

Izeli Balassai
Prántoid - Somos
1979

Péjazat.

2 db. melléklet.

1. Péjazati nemigilap.
2. Földosztási birtoklevél,
Prántoid pusztáról.
1945 ből.

Adathozlak:

Öw. Horvát Jánosné - 1-28

sz. Tamás Taris 72 éves alb. n.

frántód, frántódi n. 14

Major Lajos néf n. 78 éves - 29-31

volt gardasági család

frántód, frántódi n. 7.

1.

Az öregapám, apám apja,
Tamás Ferenc 52 évig szolgálta
a Tihanyi epütséget szüntel
pusztán, mint illatgondozó.

Ekkor volt egy kis hársat Nagy-
berénybe, oda költözött, de
kapta a kegydíjját a pusztáról
sovábbról is.

Apám, Tamás József, haláláig
ott dolgozott, ott eselődés-hódolt
szüntel.

En is ott születtem, ott nőtlém
fel, is ott mentem férhöz is,
is mint asszony is ott marad-
hattunk a pusztán, bár az én
férjem már nem ott szolgált,
hanem a vasútnál.

Heresetünk, szükeink
adtuk oda, ök spóritak, vagyis
anyám, mert ő herelte a pénzt.

Nekem nem volt több testvérem
mert mind elhaltak kicsiny
korukban, csak én maradtam
meg egyedül.

Én 1906-ban születtem itt, frántói
pusztán, mint elődeim.

A mi lakásunk fűtött volt
a pince fölötti kocsori (esetleg
nagy földes szobával, kúsi
ablakokkal).

Berendezése egyszerű, kő-
faágakkal, az éjjel alá betolható
suppedlival a gyerekek részére
nagy asztal a szoba közepén fűtés
láda az egyik sarokban is van,
hálós fűtés, de a pítar fölött
volt tüzelhető.

Fűtött kocsori mesterszerve
amire olyan dolgokat lehetett
főpakolni amit nem akartak
hogy a gyerekek kezébe kerüljen,
gyertya, gyufa, borotvás doboz stb.

A falon papír szentképek János
és Mária neve, az ajtó bejárata
mellett szentölthvistartó is egy
nagy papírra leggyereformán
főlapasztogatott képek levél-
lapok díszek.

Az asztal fölött dróton csüngő

petróleumos lámpa.

Az ablak alatt álló lécra fölött
tükör, előre döntve fölakasztva.

Az asztal alatt az ivóvízesedény,
vászon (festés nélküli románmetallán)
bogyogás korszó.

Észre jöttünk ivóvizet a Balatonra,
hőkorszókkal, naponta,
mert a pusztai kutak vize
erősen vasas és rossz ízű volt
és nem is volt olyan hűs, mint
a Balaton vize.

Iskolába Zamárdiban jöttünk
a mesterből. Nagy hivatalok alkották
a tanítót.

Meg is illik az az elnevezés,
mert nagy osztályt is egyedül
tanított egyzere.

Sokat értünk, főtünk még
egyalog a pusztáról a Zamárdi
iskolába értünk. - Nekem nagyon
meleg sült krumpelit adott a
kerembe, az melegített még
oda mentem, de azért sokszor
kiegye fagyva értünk haza az
iskolából.

Templomba, misére vagy es-

Küvőre is Zamárdiba, vagy
Köröshegyre jártunk, mert a
pusztai kapcsolásba nem volt
minden vasárnap mise.

A zásad elején a Köröshegyi
templom, olyan rossz állapotban
volt, hogy csak az orlopai
álltak, a tetőt tartva, idős-
anyámék emlegetése szerint,
a főszék ki, be röpcütelé-
fölöttük a mise alatt.

Munka az mindig volt a
pusztán, nekünk lámpolnak
és gyermekünk is, rőndősen
megfizettek irté.

Vagy a kertészetbe gaztunk,
vagy krumpelit válogattunk,
szüretőtünk, gyümölcsöt ned-
tünk is sokat játszottunk is.

Emliksem, jó is még, porrás
(puka ides káros) alma kemény
a szántód pusztai kertében,
aróta se látam olyan. Híres
kertészetet foglalkoztatott az
apátság, irtettek hozzá.

Vagy szűres kert is volt
a pusztához.

Farsindéges volt a kastély 1912, 5.
19 ig k. t. is farsindéges volt
a magtár, paja, aszár is az
az egy ház amibe mi lakunk,
a többi mádas volt.

A farsindöt az első világhá-
ború előtt cserélték le a kastély-
ról mert már hóhadorott,
beárrott, nagyon régi volt.

Bücsüje, vására Krisztof
napján volt, de volt zöldvásárja
is. Zöldvásárnap a husvét
előtti tavaszi vásárt nevezték,
amikor kiszélt a határ,
volt mit legelni a jószágoknak.

Ekkor vették meg a legelőre
tartásra, hisztelésre való apró-
is nagy jószágot.

Főzőfélrőb gőtőnesére,
(iszaki részről ferekassék) hozták
szép zöld románcos cserep
edényeket, korsókat.

Telen esténként beülték
egymáshoz beszélgetni.

Volt olyan család család ahol
két öreget is tartottak el, mert

vetük lakta a nő apja is, a férfi sülei is, meg a gyerekek, tehát így is sokan voltak.

Akkor meg a zomszédok is ajzóttek is mindamgyian pipáltak.

Ollan füstöt csináltak, hogy nem lehetett egymást látni az annig is gyér világításnál.

De azért meg nem sirtették volna az eltartott öregeket sem.

Rájuk nem szóltak volna, hogy ne füstöljének! Hungirátiszteltik az öregeket.

Kedrele szóltatták az öregembert, a zomszédot is, és manánap az idős asszonyokat, ha a családhoz tartozott, ha nem.

Itz asszonyokat fehérnisp, vagy nevükön, a tiszv alatti kis-kislányokat, öcsémek szóltatták.

A sógornőt süggi hejett, asszonyomnak szóltatták.

Ejssake, bakter vigyázott a röndre, a pustiara.

Minden órába ivelt, de

sokszor haragudtunk rá, mert
 elig hogy elaludtunk, megint
 mondta az ő nődjét.

Ellenkezett e?, felt e?, de leg-
 többször a mi ablakunk alatt
 dancolt el.

Mondtam, hogy leöntöm
 vizrel, ha el nem ~~szökik~~ szökne!

A régi gardalokás, a régi
 visével volt.

Valamikor négy négy is
 volt benne, így emögöttük.

És is farsindófos volt a
 második világháborúig.

Akkor eszelték le. Olyan
 kedélyes deszkák voltak egymás-
 ra rögzítve, aminek az alsó
 része, levolt kerékítés.

Ha a bakter eldöntöta,
 hogy; éjféli után őre három
 A purtát in már nem járóm.
 Vigyázzon ki, ki magára,
 jószágjára, családjára.

Akkor már az emberek talpon
 voltak is öltöztek, mentek ki,

a jörszagokat etetni, tisztítani
 az istállót, ilat, is itatni,
 utánna még bejötték egy kis
 reggelit enni, amit az állományok
 akkorra elkészítettek, és aztán
 újra kimentek a pusztagárdá-
 hoz, eligazitásra.

Elkezdték ki a pusztagárda
 a napi munkát a bireskennel,
 gyalogmunkásoknak, kocsisoknak,
 ki, hova menjen arnap dol-
 gozni. A naprakész állományok-
 nak is a gyermekeknek is.

Trüvesen mentünk mi feliz-
 népek is, gyermekel is, mert jó
 naprakész, napi 80 fillért keres-
 tünk.

A pusztán mi kenderet nem
 termesztünk, növéssel fonás-
 sal nem foglalkoztunk, mert
 meg tudtuk venni a kész ruhát,
 vagy ruhánálé valót.

Rökösheszen volt egy ruhás
 üzlet. Ott még hitelre is ide
 adták az árut, volt borsület,
 mert tudták, hogy megfizessük.

a pénzt hamarosan, ha akkor
nem is volt nálunk annyi pénz
amikor valami portékát meg-
szerezett.

Édinyeket, szép csip, román-
os talokat faszekelyekkel
a pusztára is hozták a
Balaton északi részéről ponyvák
szekereken is csibe adták
terményért, annyi vizáért,
amennyi belefért. Tudták,
hogy pénzünk nem igen van.

Fisűt, csatot, pötyöket, cipőfűt,
tűt, cirmát, csipket, szalagot, perlit,
bosnyák kereskedők hozták a
szerb határszéleiről. Nyakukba
szíjjon lógott a felnyitott láda,
amiből lehetett válogatni.

Buoylibicska, csaripcip, kisostor
a fiuknál, porcelán babák a
lányoknál. - Né de azért ilyen
játékokra nem igen kellett még
ha kerestünk is.

Ezek a bosnyákok mindenkét
sógornak orolították, mert nem
igen tudták magyarul, csak
nehézben beszéltek. Mi gyermek

mez körül állva hallgattuk.

Ruháratunkat Hőrszhegyen az őszi vásárba keresztük be.

Éherni soha nem ikerünk, mert rendszeren mértek gabonát, jószágot meg annyit tarthattunk szabadon, amennyit akartunk.

A kanász kibojította a közös legelőre a eselidek jószágait is, nem kellett árter, fizetni.

Mert csak egy-egy vertést hírlaltunk, mert friss húst, gyakran lehetett venni. Ha száraz lőttek kimérték kevés pénzért a eselideknek is örszel a lemaradtott, lemaradt diókat is levágták is kimérték olvasán amennyi állott, vehettünk.

Halat is hoztak eladni a partára egy kis csiriz, lisztiz, cserebe, de mi asszonyok is fogtunk a Balatonba ha megkívántuk.

Lesték nagyon a esendöröke az orv halászokat, de mi lementünk mosni, egy-egy kis kashávo

vittünk le ruhát is amikor, az
 akkor még állatorvosi tisztas
 Balaton szélre mostunk, a
 nagy halak körül uszkáltale
 bennünket. Mi csak a szűkold
 fát föbe ütöttük, a víz
 ruhába becsavartuk is betel-
 tük a kaskába. Ott a csendőök
 nem kintallak is mi estére
 mögsütve, jó vassorát coi-
 náltunk belőle.

Halászlét mi nem igaz
 főtünk belőle, csak sütvé
 szerettük.

Volt aki csak megmerítette
 a kaskát, is már is elegendő
 halat fogott, annyi volt akkor
 a szip tiszta Balatonba.

A Balaton az 1930-as évek-
 ben kezdett el hinárosodni,
 nádásodni, mert akkor kezd-
 tek a dőlő vízben kögítaleket
 húzni, kerítést csinálni, is
 a víz szélre is építeni.

Ezek mint akadályozták
 a Balatont abban, hogy

önmagát tisztította, mint
 azelőtt, amikor nem állta
 útját semmi, ha a víz isszák
 felől, törve süvő a nagy.
 hullámok által kidobta messze
 a partra a kidobott tünart
 is nád-törzseléket. Nem kellett
 hozzá milliók is a víz mégis
 arany tiszta átlátszó volt, hogy
 a vízbe lépegető, még a lába-
 nyja kis kőmüt is látható.
 A halat még, nem győstül
 kifogni annyi volt.

A partot aranypor szerű
 tiszta sárga homok borította
 olyan sülken, hogy nagy ün-
 nepélyeket, löversenyeket
 rendeztek rajta a Szichenyi
 gróf idejében.

Nádat csak a mélyebben
 fekvő is a Balatontól alig
 távollevő berkek termelték.

Itt aratták az erős, sok vihart
 is kiálló jó hártónak való
 nádat a nádakatok, régi
 kaszárkából esküvált, gyálász-

"kákka" ha jött a tél is, meg-
 "göbörödött" a föld, a város
 ingovány.

Ilyen nácltermő vidék volt
 Tóköz és Tőreki, ahol az 1800-as
 évek közepe táján Róssa Sándor,
 Sobri József, Savanyú József,
 Idutyi Ferenc, Bogár Tamás, és a
 Patkó testvérek is, jó bűjő
 befét találtak az üdöröséletről.

Ezek a bűjősek, szegénylegi-
 nyek, sokszor becsentek,
 hogy ha nem kapnak Ennyi,
 vagy annyi pénzt, vagy ha
 a nyakukra lüldik a csendő-
 rőket, felgyújtják a pusztát
 arról nem eszser meg is tettek.

Ara ibredtek, hogy ignek a
 karok, az ólak, sa szegény
 családok nyomorúsággal szer-
 zett jószágai is.

Rigen a kemencék nem az
 udvaron voltak, hanem bent,
 a családok hársok végibe, de
 voltak olyan rossztermiszetű

cselédarszomoly is, hogy azért
is haragudtala, hogy az ö-
kényhájszon át fütötték a
kemencét.

Fogy artán az arományok is,
meg az intörösög is, megunta
a sok györködést, a sütő-
kemenciket az udvarra ipit-
tette egy kis előkiszitőkony-
hával.

Kemencésítés.

Mig Szántód pusztán szolgá-
tunk cselédlédszünk, minón
kéten sütöttünk két kemencét.

Ahol többen voltak egy csalá-
d, ott sürübben is több kény-
sét költött sütni.

A sütéshez hozzákésültünk
alótta való nagy szaraz tűrelle-
vel. Bekiszítettük a lisztet
meleg tejre is átszítáltuk.

nyáncosak bekiszítottuk
a szakasztó viliákat is a sütő-
skenőt is.

Langos, kicsit meleg vízzel
mögáztattuk az „anya kovászt”,
rá tettük a fokanalat is leta-
kartuk rakasztó-műrávó.

Mikor az anyakovássz mög-
kelt, begyújtuk liszttel, meleg
vízzel is annyi evőkanál
sóval, alány keményet sütöttünk.

Ha jól bedagasztottuk is a
meleg tejben megkelt a tészta,
(k. b. 1 óra alatt) kiszáhitot-
tuk, vékonyra, meglisztázott
konyharuhába raktuk is
újra letakaroztattuk.

Utánna elfűtöttük a kemenc-
ét. Ez tartott fél, vagy egy
óra hosszáig is. Akkor szín-
vonóval is penesűllővel
kifüstöltük a kemencét
is egy tábla oda kiszáhitottunk
vissz egy kis tészta műrávó.

Ebből a sütőlapátra öntött
kemény tészta sebjét mög-
mostuk is arutón betöltük

a sütőlapóttal a kemencébe
is, egymás után a kemencébe.

Akkor a kemence száján be-
csuktuk az ajtót is a sütő-
lapóttal három keresztet is
rappoltunk a kemence szájá-
főli, hogy szépen süljön a kenyér.

A kenyér mosdó- vizet,
ami megmaradt a kemence
elő a földre öntöttük, de
jó magasan földelova, hogy
ugyan szép magasak legyenek
a kenyerek.

Volt aki, ha meheren be-
szelő vagy dadogó gyerök
akiadt ott, megintatta a kenyér-
mosó vizből, hogy előbb
tudjon beszélni.

A kováros tehnőt liszttel
szurmiátuk ki (dörzsöltük)
is abból lett a követkerő
sütéshez, ha a szurmiát
mögyszárazítottuk az anyagovár.
(magkovász.)

Cájiget, (álesztöt) nem használunk a keménysütéshez, csak kalácshez, helt vélehez.

A kemény k. b. 2 óráig sült. Akkor, a sütőlapnáttal kisedtük is a hantárába a falra erőritett széles deszkára raktuk sorba.

Többször megforgattuk, hogy az alja ne legyen paniszós.

A gyerekeknek, pomposzt, langallót is kiserítettünk.

Maktermesztés.

A makot márciusban vetettük. A fölösött, vagy fölörántott földbe kiserítettük a borodát, 4 ujnyi mélyre is meg szörtük bele a makot víkonyan, március végén, vagy április elején.

Ha kikelt, 10-15 centi távol. rágra kiserítettük. Kiserítettük. Kiser megkapáltuk, ha füvesedni alott is föl is

töltöttük földdel. - Ez azért jó,
mert nem szárad ki a Tüje. (töve)
Mivel nedvesebb a Tüje, an-
nál nagyobbra nő a gubáje.
Mákeröy nem volt még,
de a madarak rászálltak és
„kiliggolták”, (kilukasztották)
nagy pusztították.

Ez ellen nagy rongybabákat
állítottunk ott fel ijesztésre.

Ha beirótt, a gubát lerödtük
nagy edénybe kisset „kigubátuk”.
A szárat kinyűttük.

Után a szőlőn, abrosson rari-
toltuk a mákot.

Volt aki megmosta, de az,
hamarosan avasodott.

Juhász drótszítán átszítál-
tuk. - Levegőben nem
szellettük, itt nem volt
szél.

1. morog
2. dörmög
3. Islen esudája
4. nyuszósa
5. visorított
6. visorgasson
7. meqütött
8. röm routott
9. fejbe vágott, tarkón ütött.
10. előjultam
11. sirtam
12. nem becsült meg
13. én szertem
14. én dolgoztam
15. mulatragist, könyen nem esztál
16. sántikáltam
17. beteg lábaimmal
18. esavargott, ködorgott

Égy somogyi asszony panasza
a férjére.

Mindig¹, bölög², "mindig
dö-dög³". Ném tudom mi az Isten
érdeme⁴ van vele, hogy⁵ mines
nyugszaga.

Amikor⁶ rászóltam, még⁷ rá-
is "esicsoritott⁸".

Mikor⁹ mondtam, hogy in-
rám ne esicsoritson¹⁰, még¹¹
rántötte¹² a keszreményit¹³.

"Högyibem¹⁴ gyött¹⁵ gyolcran¹⁶.

"Hupán¹⁷ ütött¹⁸".

Én¹⁹ "elikkadtam²⁰"! Heszög-
sem!²¹ "Ném takearitott²² még!²³"

Pedig²⁴ ami van, az mind²⁵ az
in²⁶ érdemöm!²⁷

Sohat²⁸ "dó-grottam²⁹" érte,
mert³⁰ "hujé³¹ nóm adtók³²!"

Sohat³³ "pítlüköttem³⁴" vorela
két³⁵ "kódis³⁶ lábammal³⁷".

Ö³⁸ még³⁹ csak⁴⁰ "bóklászott⁴¹"

19. kiabólt
20. dúllöngött
21. sromorian
22. mörögta, mörögöldtem
23. útrii alact
24. qyortan
25. leguggeltan
26. qerincertan, lopsultan hífelé
27. udvar, telek, hárszeg
28. hiába
29. vintott or ingg
30. ortozott, ortokozott
31. verrekedtem
32. verrekedett, verrekedett
33. septe, mara

mindég.

Mikor hasoít, más messziöl
 „hátszátott”¹⁹ rám. Hete²⁰ bötält
 jobbra, balra. Ha esemgen²¹
 nistem rá, az volt a baj.
 Ha, bötögtem²² írte, az volt a baj.

Egyes amikor megint rám
 akarta tenni a keresztényit²³
 én²⁴ „hörtelen lequgyítam is”²⁵
 mivel nem irt el, nöm tudott
 mögöttem, elerött is eltörött az
 ujjam.

Én ortóm „güricütem”²⁶ hi-
 felé a „tercia”²⁷ vigibe, mert
 még akkor is ütött volna rám.

„Jába röltam, jába kistem
 a jösa.”²⁸ Nöm²⁹ mindegy volt
 neköm. „Csak bötögött,
 apösködött, nem volt egy jó
 napom mellette.”³⁰ „Börtörög-
 tünk.”³¹ Illandóan csak esa-
 tártott.³² „A operöhöt is”³³ „csupáta”

34. buta fejít
35. hülje
36. nagykü, ihentőszár
37. rossz fűsz
38. széke világo, haju
39. ömre visse, vesselt
40. meszoldott
41. dörmögött
42. kurjantgatott
43. dúllongott
44. Jmogatott

1. rossz
2. albolandított, laerapott
3. piszkos, szutykos
4. lusta
5. hova
6. ripacsos, foltos, szeplos

34

szidta a „börsze fejét.”

Edmondta mindenféle
 „sikertelennek” „szádnak”

A „rosszragg” ötlete szidta

a „kese” anyját is. „Fede-
 bodált” „elölvőgött”, „bőlvőgött”

kurgyogtatott is kete-bodált,
 még csak el nem esött.

„Virtályolt” mindig.

A somogyi ember így szidta
a feleségét.

Hogy az a dicsőséges somogy
 radai rossz¹ nem tudta még-
 ömi mielőtt öngömi behálózott?²
 „Há' kállott az neköm?”, még-
 hárasodni, nyakamba vömi
 egy ilyen szirozódalni ruszupa
 félernipet? Nem is tudom
 há'⁵ vót az in szömben, hogy
 egy ilyen rapasikos képmű után

7. albivertem
8. megalobonastale
9. babonás asalekedet leginyfogásra
10. boroskány
11. anyórom
12. alkiszitemi
13. silyány itelt
14. kovarni
15. magyrolás
16. pandely
17. ingem
18. varja
19. lústa
20. morakódni, tőrőlkódni
21. szomszédok plétykárni

albóklárltam. Félvölték Tán
 a lábam nyomát,⁸ vagy mögötét
 tik velem a vakasibit? mert
 az a répasszony napam min-¹⁰
 dőnre képes vót, hogy mög-¹¹
 fogjon a lánynak. De nem
 tud ez még egy röntös itelt
 se megkísérteni, csak keszöcöt¹³
 korszítani! Adtöle a maggot¹⁴
 kereködtek is nem vót csak két¹⁵
 szeggyes pöntöje! Napok óta¹⁶
 mondom neki, de se az ünözöm,¹⁷
 se a gatyám nőm varoga mög.¹⁸
 Rusnya még a mosdókalódósa²⁰
 is, de rosszidüni van ideje.²¹

A szelidember bérfizetése
 szántód pusztán, egy évi járva-
 dósága volt:

I. 24 mére kemény gabona, fél
 tiszta búza, fél rozs.

II. Egy hold kulkonica föld haszná-
 lata termése.

III. Dalis is orvosi herelés

IV. Szabad leszeltes járdogtarts

V. Két szelir tudife, és 60 pengő

A Tilhanyi apátság jászágókról -
mágyarokról az 1932-es évben,
Lola megyéből hozatott ember-
relket, családcsaládokat át-
szántód pusztára.

Riszint azért, mert itt már
sok ember kiöregedett, riszint
azért, mert aki fiatalabb volt
is jól iparkodott, spórozott, su-
dott szerelni pár hold földet
és valamelyik faluba egy kis
házat, s így kitudott válni a
család sorból.

A napszám 80 fillér volt, így
az asszonyok is a gyerekek is
tudtak besegíteni a keresetbe.

A jászágótartási engedély is jól
jövendelműzött, mert a tej-
termékeket, baromfit, tojást,
gyorsan is jól ellehetett adni
a Balatonföldvári vagy a
Zamórdi piacokon.

hamárdi bár falu volt, mégis
 eliggi elmaradott volt is nagyon
 szegény emberek lakták.

Nem igen volt másuk, mint
 szamaraik.

A domboldal, elgyomosodott
 kúszós, bozótos területen
 kicsapva legelésztek a sa-
 marak egész nap.

Csak székert birtók tartották
 mert nagyon igénytelen állatok
 voltak.

Ita mégis a falusi legény
 a pusztáról akart nővelni,
 nem, vagy csak nagyon nehéz-
 zen egyetértéssel bele a nővel,
 annyira lenyűgözték a falusiak
 a pusztaiakat.

Ita bál volt Köröshegyén,
 vagy Zamárdiban, nem si-
 resen ment el a lány táncolni
 a család ajtókhöz.

Sok-sok veszekedés is volt
 ez miatt a régi bálokon, pend-

rossmódban.

Ezért aztán az lett a követ-
kezménye, hogy nem ismertek
szemet vetni másra, mint
szelid fiú a szelid lányra
is a maguk kis körösségéből
házasodtak össze, sokszor
sokan a sokonnal, is a sok
gyermek halandóság, vagy
beteg született gyermek,
talán erre vezethető vissza.

Vége sok idő múltán,
valamelyik jószágkormányzó-
is fölfigyelt erre is új családok-
kal népesítette be a pusztát
Zalaapátiból, más megyéből
de szintén a Tihanyi apátág
birtokáról költöztetett ide
szelid embereket.

Hé átköltözötték véleménye
szerint, sokkal jobb és nyugod-
tább, emberibb körülmények
közé kerültek, mint Zalában

voltak.

Itt leginkább egyházi emberek voltak a jórágalmányról, akiknek nem volt hűtön élet-célja a vagyongyűjtés, a család nagyon hájrolásából hisemmiséséből.

Nagyon egymoltalan vagy italt kedvelő ember volt az, aki a Skóntód pusztai család-ségével nem tudott egy kis falusi házra való és néhány hold földesket szerezni.

Ha a család vigye kiör-gédett a nehéz munkából és alkáltozott a saját házába, az Intézőség hegyoldijban kiserítette, ami ivenként négyezer bűzo, két ezer cukorica és két ezer jó süzifa volt.

Egy ilyen stöngédett család elvosszításakor megkérdezte

a jösszághórmányzó az elbo-
vájtott öregtől; „mit szerett
az ötven éves családjéggel?”

az így felelt; - „Egy fehérrizet,
meg az öregszéggel járó önzés
betegségét, tekintetes uram!”

Skincsek volt is gyűjtőgyűjtés
pénze, nem vallotta be, nem
dicsékedett vele, mert a többiek
gyorsan elkérték volna „kölésen”,
a vezetők meg Tolvajnála
tartották volna, nem tisztá-
szerzésre. Így inkább
elhallgatták, eltűntek a
a jobb időket várva vele.

Így vertette el az eggyik
család önzés pénzét az inflá-
ciós időkben, mikor már
három házat is tudtak
venni valamelyik
faluban a spórolgatósból.
De hát megint embernek,

szegény a szerencsésje is.

Horváth néminek az apját,
hasba rúgta a felien.

Sokára kapott orvosi segít-
séget is meghalt.

Elidbe hírték az örvénynek
nyugdíját, nem kapta.

A vízörégi társaságokban,
fiófolon is, Kaposváron is,
az apátróig javára döntöttek
és elutazították a kérést.

Akkor egy per nyírfelvitellel
Pécvre, másikkal megyibe tették
át az ügyet, ahol azonnal
megítélték a nyugdíjat,
is minden perköltséget.

Idővel, hogy az akkor már
nem egyházi intézők rosszin-
dulata miatt hiúsították a kéré-
lem meggyújtató elintézését.

Ekkor már öle, el is hagyta
Szántósd pusztát, ahol nem-
csak Horváth néni sz. Tamás
Teréz, de őseinek is ott nyugott

a bősége egykor, sok, sok
 ivószedekkel orvált.

Major Lajos bácsik aronban
 ott iltek meg a második világ-
 háború után is meg jó ideig.

Sok nap is nyomorú emléke
 maradt a pustáról.

Ő, Jaba pustáról került oda,
 mert oda nősült.

Mint jószággondozó dolgozott
 valamikor 60-70 db. sertést
 is levágott egy-egy telen, amit
 az apátrág részre Tihanyba
 átszállítottak a egy részét meg
 a pustai család részre
 kimentek olcsó pénzért.

"Litorálni" is szeretett, meg
 harmonikázni is.

Vasárnap délután, erre
 táncotlak a fiatalok a
 pajta körül.

Ő rendezte meg örszel a
 örületi mulatságokat, bálakat
 felvonulásokat is, a felszala.

gorott sines pánklikás neke-
rekkel, diszes népviseletbe
öltözött fiatalokkal.

Tomorúságra, hogy gyermeke
meghalt, a nehezen elérhető
és nem megfelelő orvosi
segítség miatt, már a születése-
kor, is felesége, örökös
betegségét kapott.

Ő, aki kilen éves korában
selyesen elárult is attól
fogva eselidéskedett, a
saját bevallása szerint,
súlyba akkor feküdt először
amikor megvásárolta. Addig
csak istállóiban, járólokban,
is mindig ihes volt, szomo-
man látja, hogy itt-ott az
utcasíleken is, eldobott kenyér
darabok vannak.

Ha nekünk ilyen gyermek-
korunk lett volna, sőt hájtja!

Mi, ha véletlenül lejtettük
a kenyeret, de még a hajt is,

félvettük, megfijtunk, is meg-
esőkrítunk.

Ma nem találgatjuk meg,
pedig ma is roba-roba áldozatos
munkába kerül a kengyel!

1945 ben megpihent a családors.
Ő fogott hozzá a földosztáshoz.
Kaptott 5 hold szántót, is egy
hold kaszálót, összesen 6 hold
földet.

Ma is gardája lett, de ilen
járt mindig a bradáiban is.

Sok-sok dícső, hőnőnő-
oklevelek taníshodnak róla,
de nem kitéve a roba falára,
csak a szekrény mélyén.

Egy roba, -kengyelés kishárát,
kellene ivig kiszitellik.

Közel a 80 hoz, megfáradtan,
mint tisz megdijjas ilnek
szántód-Somos kishárakban
betegs feleségivel, magukra
maradva...

Sokat lehetne még írni az ősi
 pusztai lakókról, életükről,
 sorsukról, dalairól, ami szivűn-
 kől jött, szivekre talált, amire
 Pölöszi Horváth Ádám, is
 „Humorás költő és gyűjtő.”
 Kántód pusztai bérle fölfi-
 gyelt is fölgyűjtötte több, mint
 másfél évszázaddal ezelőtt.

Nem tudom Dirini ifjanság
 az első magyar népdalgyűjtő
 ismerte-e?, hisz sok meggyi-
 vást kapott Balatonfüredi,
 Sikkesfaluivári fellépéseik-
 hoz az ő színtársulata, ilyen
 pártfogók birtokaira?, de
 az bizonyos, hogy a Pölöszi
 Horváth dalainak emlékével
 aratta, örökívényű, országos
 híreket...

Még a kissinyeket is aratkal
 a dalakkal ringatvale el, mint
 ahogy Patófi László is megénekelte;
 „Most is hallom a dalt
 Elhangzott bde,
 Cserebogár, sárga cserebogár!...”

Milyen jó volna, ha a role szép
nyári programba, besorolnánk
a kultúra mezejébe egy
két Pálóczi Flóráshé népdal
napot, rendszerint, amikor
egy pár napon át különleg
szimbolikus lenne kiemelni
a szántói híres utca, és
megrendelni az országos
népzenei versenyeket, cigány
zenészeknek, zenekaroknak
és népdalénekesek, népi -
táncosok részére!

Híresebbé volna vele
szántó, mint Balatonfüred
és Anna bőljával.

Tata is gyűjtötte;
szeli Balársné
sz. Pintér Anna
8622 Szántó - Somos
Hársfa u. 5. sz.
Somogy megye
1979 V. 27.